BİR KİMSE, GÜZEL KARISINA NAZAR EDEBİLİR (GÖZ DEĞDİREBİLİR) Mİ ?

هل يُصيب الرجل بالعين زوجته الجميلة ؟

[Türkçe – Turkish – تركي]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

BİR KİMSE, GÜZEL KARISINA NAZAR EDEBİLİR (GÖZ DEĞDİREBİLİR) Mİ?

Benim sorum, göz değmesi hakkındadır. Bir kimse, karısına güzel olduğunu söylerse, "Mâşâallah" demesi gerekir mi? Yoksa bu aşırılık mı sayılmaktadır?

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Göz değmesi (nazar), haktır.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«اَلْعَيْنُ حَقٌّ، وَلَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابَقَ الْقَدَرَ سَبَقَتْهُ الْعَيْنُ». رواه مسلم

"Nazar (öz değmesi) haktır. Eğer kaderi geçecek bir şey olsaydı (kaderin vuku bulmasından önce onu yok etmek ve ortadan kaldırmak mümkün olsaydı), onu nazar geçerdi. (Fakat nazar, kaderi geçemez.)" (Müslim; hadis no: 2188).

İkincisi:

Göz değmesi (nazar), çoğunlukla hasetçinin nazar etmesiyle olur.

Nitekim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Her nazar eden (göz değdiren), hasetçidir. Fakat her hasetçi, nazar eden (göz değdiren) değildir..."

İbn-i Kayyim devamla şöyle demiştir:

"Bu kelimenin (nazarın) aslı, bir şeye bakan kimsenin o şeyden hoşlanması ve o şeyi beğenmesi, sonra da kötü nefsine uyarak nazar ettiği şeye zehirini geçirmesi için bakışından yardım istemesidir. Bir kimse, kendi kendine nazar edebilir. Kendi irâdesi olmadan da nazar edebilir, hatta kendi tabiatı ile kendine nazar edebilir. İşte bu, insan tarafından olan nazarın en kötüsüdür. Nitekim arkadaşlarımız ve diğer fakihler bu konuda şöyle demişlerdir: Devlet başkanı

(yönetici), nazar etmek (göz değdirmekle) bilinen ve tanınan bir kimsenin hapsedilmesine ve ölünceye kadar da hapiste kalmasına hükmeder. Bu, kesinlikle doğru olan hükümdür." (Zâdu'l-Meâd; c: 4, s: 167).

Buna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şu hadis gelmiştir:

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لامَّةٍ». رواه البخاري

"Her türlü şeytandan, (yılan ve akrep gibi) zehirli hayvandan ve nazar eden gözden, Allah'ın noksansız sözlerine (isimlerine, sıfatlarına ve Kur'an âyetlerine) sığınırım." (Buhârî; hadis no: 3191. Hadisi, İbn-i Abbas -Allah ondan râzı olsun- rivâyet etmiştir.)

Üçüncüsü:

Râcih (tercih edilen) görüşe göre nazar (göz değmesi), nazar eden hasetçiden vukû bulduğu gibi, hasetçi olmayan kimsenin bir şeyi beğenmesi ve ondan hoşlanmasıyla de nazar vukû bulabilir.

Nitekim şu hadis bunu göstermektedir:

«إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مِنْ مَالِهِ أَوْ مِنْ أَخِيهِ مَا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ؛ فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ» رواه ابن السني في عمل اليوم والليلة والحاكم، وصححه الألباني في الكلم الطيب

"Sizden biriniz, kendisinde veya malında veyahut da dîn kardeşinde hoşuna giden (beğendiği) bir şey gördüğü zaman, mübârek (bereketli) olması için ona duâ etsin. Çünkü göz değmesi (nazar), haktır."(İbn-i Sünnî; 'Amelu'l-Yevmi ve'l-Leyle'; s: 168. Hâkim; c:4, s: 216. Elbâni de 'el-Kelimu't-Tayyib'; s: 234'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Bu hadis, bir kimsenin kendi kendine veya malına nazar edebileceğini -ki hiç kimse kendisine haset etmez- açıklamaktadır. Bu sebeple bir kimse kendini beğenmesiyle kendi kendine nazar edebildiğine göre, hanımına nasıl nazar etmesin?

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bir kimse, kendine nazar edebilir..." (Zâdu'l-Meâd; c: 4, s: 167).

Dördüncüsü:

Bir kimse, hanımına bakması, onun güzelliğinin kendisinin dikkatini çekmesi ve onu beğenmesiyle, ona nazar edebilir. Hatta

ona: 'Sen çok güzelsin' demese bile ona nazar edebilir. Fakat onu böyle gördüğünde şöyle demesi müstehaptır: "Allahım! Onu mübârek eyle!"

Ebu Ümâme b. Sehl b. Huneyf, babasından (Sehl b. Huneyf) -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

«أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ وَسَارُوا مَعَهُ نَحْوَ مَكَّةَ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِشِعْبِ الْـخَزَّارِ مِنْ الْـجُحْفَةِ، اغْتَسَلَ سَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ وَكَانَ رَجُلا أَبْيَضَ حَسَنَ الْـجِسْمِ وَالْـجِلْدِ فَنَظَرَ إِلَيْهِ عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ أَخُو بَنِي عَدِيِّ بْنِ كَعْبٍ وَهُوَ يَغْتَسِلُ، فَقَالَ: مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ وَلا جِلْدَ مُـخَبَّأَةٍ، فَلُبِطَ سَهْلٌ، فَأُتِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللهِ! هَلْ لَكَ فِي سَهْلٍ؟ وَاللهِ مَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ وَمَا يُفِيقُ. قَالَ: هَلْ تَتَّهِمُونَ فِيهِ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالُوا: نَظَرَ إِلَيْهِ عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ. فَدَعَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامِرًا فَتَغَيَّظَ عَلَيْهِ، وَقَالَ: عَلَامَ يَقْتُلُ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ؟ هَلا إِذَا رَأَيْتَ مَا يُعْجِبُكَ بَرَّكْتَ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: اغْتَسِلْ لَهُ، فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ وَمِرْفَقَيْهِ وَرُكْبَتَيْهِ وَأَطْرَافَ رِجْلَيْهِ وَدَاخِلَةَ إِزَارِهِ فِي قَدَحٍ، ثُمَّ صُبَّ ذَلِكَ الْـمَـاءُ عَلَيْهِ يَصُبُّهُ رَجُلٌ عَلَى رَأْسِهِ وَظَهْرِهِ مِنْ خَلْفِهِ يُكْفِئُ الْقَدَحَ وَرَاءَهُ، فَفَعَلَ بِهِ ذَلِكَ فَرَاحَ سَهْلٌ مَعَ النَّاسِ لَيْسَ بِهِ بَأْسٌ» رواه أحمد ومالك والنسائي وابن حبان صححه الألباني في المشكاة

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (Medine'den) Mekke'ye doğru yola çıktığında sahâbe de Cuhfe yakınlarındaki Hazzâr denilen yere varıncaya kadar onunla birlikte yürüdüler. (Oraya vardıklarında) Sehl b. Huneyf (üzerindeki cübbeyi çıkarıp) yıkanmaya başladı. Sehl, bembeyaz bir tene ve güzel görünüşlü bir cilde sahipti. Sehl yıkanırken o sırada Adiy b. Ka'b oğulları kabilesinden Âmir b. Rabia ona baktı ve:

- Bugünkü gibi bir manzarayı ve böylesine ancak çadıra çekilmiş bâkire kızda bulunabilen bir teni hiç görmedim, dedi.

Bunun üzerine Sehl hemen orada çarpılmış gibi yere yıkılıp kaldı.

Onu alıp Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bulunduğu yere götürdüler.

Sahâbe: Ey Allah'ın elçisi! Sehl'e bakar mısın? Allah'a yemîn olsun ki başını kaldıramıyor ve kendine gelemiyor, dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Onunla ilgili olarak herhangi birisini itham ediyor musunuz (kimden şüphe ediyorsunuz)?

Sahâbe: Ona, Âmir b. Rabia bakmıştı, dediler.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âmir b. Rabia'yı çağırdı ve onu azarlayarak şöyle buyurdu:

- Sizden biriniz niçin dîn kardeşini öldürüyor? Dîn kardeşinde beğendiğin ve hoşuna giden bir şey gördüğün zaman ona, mübarek olması için duâ etseydin ya! (yani Mâşallah, Bârakallah gibi sözler söyleseydin ya!).

Daha sonra Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âmir b. Rabia'ya:

- Onun (Sehl) için yıkan, buyurdu.

Bunun üzerine Âmir b. Rabia, bir kabın içinde yüzünü, ellerini, dirseklerini, dizlerini, ayak parmaklarını ve izarının içini yıkadı.Sonra bu su, Sehl b. Huneyf'in arkasından başının üzerine döküldü. Ardından Sehl hemen iyileşiverdi ve sanki kendisinde hiçbir şey yokmuş gibi insanlarla birlikte yola çıktı." (İmam Ahmed; hadis no: 15550. İmam Mâlik; hadis no: 1811. Nesâî ve İbn-i Hibbân. Elbânî de 'Mişkâtu'l-Mesâbîh; hadis no:4562'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Beşincisi:

Bazı insanlar, bir şeyi beğendikleri zaman "Mâşâallah lâ kuvvete illâ billah" demekte ve Kehf Sûresindeki âyet ile bir hadisi delil göstermektedirler.

Delil gösterdikleri Kehf Sûresindeki âyet şudur:

((وَلَوْلا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاء اللهُ لا قُوَّةَ إِلا بِاللهِ...)) [سورة الكهف من الآية: 39]

"Bağına girdiğinde (ve bağını beğendiğinde Allah'a hamd edip) şöyle deseydin ya: 'Maşaallah! (Allah, bunu benim için dilemiş ve

yapmış!) Allah'tan başka (bunu elde etmemi sağlayacak) hiçbir güç ve kuvvet sahibi yoktur." (Kehf Sûresi: 39)

Bu âyetin delil olarak gösterilmesi doğru değildir. Çünkü hasedin konuyla bir ilgisi yoktur. Allah Teâlâ, (âyette geçen adamın) bağını, inkârı ve haddi aşması sebebiyle yok etmiştir.

Delil gösterdikleri hadise gelince, Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«مَنْ رَأَى شَيْئًا فَأَعْجَبَهُ فَقَالَ: مَا شَاءَ اللهلا قُوَّة إِلا بِاَللهِ، لَمْ تُصِبْهُ الْعَيْنُ».

"Kim, hoşuna giden (beğendiği) bir şey gördüğü zaman, 'Mâşâallah! Lâ kuvvete illâ billah' derse, o şeye göz (nazar) değmez."

Hadis, çok zayıftır.

Heysemî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bezzâr, Ebu Bekr el-Huzelî'den rivâyet etmiş olup hadis çok zayıftır." (Mecme'u'z-Zevâid; c: 5, s: 21).

Allah Teâlâ en iyi bilendir.